

Üniversite Gençliğinin Avrupa Birliği Algısının Analizi¹

Analysis of University Youth's Perception of the European Union

İbrahim ÇÜTCÜ², Mert ÖZGÜNER³, Selma ŞAHAN⁴

Öz

Amaç: Avrupa Birliği (AB), siyasi, ekonomik, sosyal ve askeri anlamda önemli politikalar üreten büyük bir uluslararası örgüttür. Araştırmanın amacı üniversite gençliğinin AB'ye bakış açısını incelemek ve analiz etmektir.

Tasarım/Yöntem: Bu çalışmada üniversiteli gençlerin AB'ye ilişkin algıları, yapılan analizlerle test edilmiştir. Bu kapsamda hazırlanan anket, Gaziantep'te bulunan 4 üniversitede akademik hayatlarını sürdüren öğrenciler arasında tabakalama örnekleme yöntemiyle belirlenen 815 öğrenci üzerinde test edilmiştir.

Bulgular: Elde edilen bulgular; üniversite gençliğinin AB'ye ilişkin siyasi, kültürel ve ekonomik algılarının orta düzeyde olduğunu ve bu algıların cinsiyet, yaş, bölüm ve ortalama aylık gelir gibi değişkenler açısından birtakım farklılıklar gösterdiğini göstermiştir. Bununla birlikte, gençlerin özellikle AB üyeliğinin ülkemizde modernleşme sürecini hızlandıracağı yönünde görüş birliğine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Sınırlılıklar: Araştırmanın temel sınırlılığı, Gaziantep'te 4 üniversitede okuyan üniversite öğrencilerinden oluşmasıdır.

Özgünlük/Değer: Araştırmanın temel özgünlüğü 4 farklı üniversitede eğitim gören üniversite gençliği üzerinden analizler yapılmasıdır. Ayrıca AB literatürü incelendiğinde, uygulanan metodoloji de çalışmanın özgünlüğünü yansıtmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Üniversite Öğrencileri, Gaziantep

Abstract

Purpose: The European Union (EU) is a prominent international organization with significant policies in political, economic, social, and military spheres. The aim of the research is to examine and analyze university youth's perspective on the EU.

Design/Methodology: In this study, university students' perceptions of the EU were examined through analysis. The survey, prepared for this purpose, was administered to 815 students selected using the stratified sampling method from four universities in Gaziantep.

Findings: The findings indicate that university youth's political, cultural, and economic perceptions of the EU are at a moderate level, and these perceptions vary based on factors such as gender, age, department, and average monthly income. Nonetheless, there is a consensus among young people that EU membership will accelerate the modernization process in our country.

Limitations: The main limitation of the research is that it consists of university students studying at 4 universities in Gaziantep.

Originality/Value: The main originality of the research is the analysis made on university youth studying at 4 different universities. In addition, when the EU literature is examined, the applied methodology also reflects the originality of the study.

Keywords: European Union, University Students, Gaziantep

¹ Bu çalışma yürütücülüğünü Selma Şahan'ın, danışmanlığını ise Doç. Dr. İbrahim Çütcü'nün yaptığı 1919B012216116 numaralı TÜBİTAK 2209 projesinin sonuç raporundan geliştirilmiştir.

² Doç. Dr., Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, ibrahim.cutcu@hku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8655-1553

³ Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi, Besni MYO, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, mozguner@adiyaman.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4919-9391

⁴ Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, selmasahan1@gmail.com, ORCID: 0009-0005-9178-8140

1. GİRİŞ

Birleşmiş Avrupa hayali, yüzyıllardır var olan büyük bir hedeftir. Bu hayali 1310 yılında Dante Alighieri Monarşi isimli eserinde “Avrupa’da savaşların önlenerek Roma’nın yeniden canlandırılması yalnızca tek bir yönetimin kurulmasıyla olacaktır” şeklinde ifade etmektedir. Paris’te 1849 yılında düzenlenen Avrupa Birleşik Devletleri Konferansı’nda “Bir gün gelecek, Fransız, Alman ve İngiliz meclislerinin yerini alacak ve genel oyla seçilmiş kişilerden oluşan bir “Avrupa Senatosu” kurulacaktır” şeklinde yine Avrupa Birleşik Devletleri hayali vurgulanmıştır (Telli, 2015: 179).

Avrupa ülkelerini kapsayacak bu büyük hayalin gerçekleştirilmesi 1950’li yıllarda hayat bulmuştur. II Dünya Savaşı, Avrupa ülkelerinde önemli yıkımlara sebep olmuştur. Başta ekonomik krizler olmak üzere siyasi anlamda da büyük sorunlar yaşanmıştır. Yaşanılan sorunların çözümü olarak ise Paris Antlaşması imzalanmıştır. Antlaşmanın sonucunda AKÇT (Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu) oluşturulmuştur. Dedman (1996) ve Gerven (2005)’e göre Almanya, Belçika, Lüksemburg, Fransa, Hollanda ve İtalya’nın (kurucu ülkeler) öncelikli hedefi ise dünya savaşları sürecinde hammadde olarak bilinen kömür ve çelik üzerinden birliklilik oluşturmaktır. AKÇT zamanla misyonunu değiştirmiş olup küresel gelişmelerinde etkisiyle ortak pazar ve gümrük birliği stratejileri geliştirmiştir.

AKÇT’nin kuruluş sürecinden sonra birlik hayallerinin gerçekleştirilme süreci Paris Antlaşması, Roma Antlaşması, Avrupa Tek Senedi, Maastricht Antlaşması, Kopenhag Kriterleri, Amsterdam Antlaşması, Nice Antlaşması ve Lizbon Antlaşması ile buralarda alınan kararlar ile şekillenmiştir.

Kuruluş süreciyle birlikte birlik hayalleri ve hedefleri yıllar itibariyle yapısal anlamda farklılıklar göstermiştir. Örneğin birliğin en stratejik ve önemli belgesi kurucu ülkeler olarak bilinen Almanya, Belçika, Lüksemburg, Fransa, Hollanda ve İtalya tarafında imzalanan Roma Antlaşmasıdır. Bu ülkeler daha sonra anlaşmaya katılacak ülkelerin ekonomik entegrasyonuna destek sağlayacaktır. Bu gerekçeyle birliğin ismi AET (Avrupa Ekonomik Topluluğu) olarak değiştirilmiştir. Süreç içerisinde birlik oluşturma fikirleri farklılaşmış, diğer ülkelerinde katılımıyla genişleme politikaları kabul edilmiştir (Çakmak, 2014: 21-22). Genişleme politikalarındaki amaç, hem ekonomik hem de sosyal, siyasi ve toplumsal açıdan birlik içindeki ülkelerin işbirliklerini güçlendirmektir (Marsh ve Mackenstein, 2005: 277). Bu hedeflerin gerçekleştirilmesindeki en önemli adımlar Maastricht ve Kopenhag kriterleridir. 1993 yılında uygulanmaya başlanan Maastricht (AB) Antlaşması, ülkelerin ekonomilerini birbirleriyle entegre edebilmek için para politikası amaçlarından; Fiyat istikrarı, faiz oranı, döviz kuru, kamu mali pozisyonlarının sürdürülebilirliği amaçlarını özümsemiş kriterlerden oluşmaktadır (Dilekli, 2002: 1). Yine aynı yıl belirlenen Kopenhag kriterleri ise siyasi, sosyal ve ekonomik uyumun sağlanması adına aday ülkelere sorumluluk yüklemektedir (Özcan, 2012: 1-2). Bu temel hedefler üzerine inşa edilen Avrupa Birliği günümüzde 28 üyesi ve 500 milyonu aşkın insanı kapsayan büyük bir güç unsuru haline gelmiştir. Birliğin genişleme sürecinde yıllar itibariyle İngiltere, Danimarka, İspanya gibi ekonomisi büyük ülkelerin yanında Macaristan, Polonya, Litvanya gibi daha küçük Doğu Avrupa ülkeleri de dahil edilmiştir.

Avrupa Birliği gibi uluslararası yapıların güçlü bir örgütlenme yapısı ve sistemi olması gerekir. Aksi durumda farklı kültür ve sosyo-ekonomik yapıya sahip ülkelerin ortak hedefler üzerinde mücadele etmesi mümkün değildir. AB’nin örgüt yapısı şu şekilde planlanmıştır (Avrupa Birliği Başkanlığı, 2023);

➤ Karar Alma Sürecinden Sorumlu Kurumlar

- Avrupa Birliği Konseyi: Üye devletleri temsil eder, yasal düzenlemeleri kontrol eder,
- Avrupa Parlamentosu: Üye ülkelerin vatandaşlarını temsil eder, Birliğin danışma organıdır,
- Avrupa Komisyonu: Avrupa Birliğinin antlaşmalarının uygulanmasını sağlar, yasama, yürütme görevleri olmakla birlikte AB’yi temsil eden uluslar üstü statüsü vardır.

➤ Mali Kurumlar

- Sayıştay: Üye ülkelerin birer temsilcisi bulunur. Hukuk kuralları çerçevesinde Birliğin gelir ve giderlerini inceler,
- Avrupa Yatırım Bankası: Birliğin finans kurumudur,
- Avrupa Merkez Bankası: Maastricht Antlaşması’na göre temel amacı fiyat istikrarını sağlamak.

Bu büyük birlik hayaline Türkiye yıllardır dahil olmak için önemli çabalar göstermiş ve girişimlerde bulunmuştur. Gerek ekonomik gerekse sosyal ve siyasi açıdan Türkiye'ye önemli kazanımlar sağlayacağı düşünülen birliğe, Türkiye'nin üyelik süreci diğer ülkelerden farklı olmuştur. AB'nin kuruluşu itibariyle üyelik sürecini başlatan ve birlikte hareket eden bir tavır sergilemesine rağmen bir takım gerekçelerden dolayı tam üyelik süreci kabul edilmemiştir. Türkiye'nin Birliğe dahil olmasıyla karşılaşılacağı düşünülen sorunlar ve Türkiye'nin karşılaştığı engeller şu şekilde sıralanabilir (Şen vd., 1999: 30; Köktaş, 1999: 92; Bozkurt, 2001: 314; zey, 2007: 197; Uluç, 2009: 392; Yamakoğlu, 1993: 35; Leonard, 2005: 272-273; een, 2008: 210-211; Horvath, 2007: 108-109; Aydın, 2009: 325)

- Türkiye'nin, İşsizlik sorununu pekiştireceği düşüncesi,
- İşçi göçünden kaynaklanan serbest dolaşım,
- Tam ye olunması halinde ekonomik açıdan külfet olacağı düşüncesi,
- Türklerin sahip olduğu etnik kimlik gerekçesiyle asimile olma endişesi,
- Osmanlı Devleti'nin Viyana Kuşatmalarıyla ilişkili Türkiye'nin Avrupa vatandaşlarına tavır takınacağı düşüncesi,
- İşçi olarak giden Türklerin Alman kültürüyle zdeşleşememeleri,
- Türkiye'nin siyasi yönetimine ordunun müdahalelerinin Birlik açısından tehlike arz etmesi,
- Hukukun üstünlüğünün olmaması, insan hakları ihlali, orantısız güç kullanma,
- Demokrasinin zayıflığından kaynaklanan yabancı sermaye yetersizliği ve bunun Türkiye ekonomisini olumsuz etkilediği düşüncesi,
- Türkiye'nin coğrafi genişliğinin bazı Avrupa ülkelerinden büyük olması sebebiyle Avrupa Birliği'nde Almanya ve Fransa'yla fırsat eşitliği sağlayacak olması,
- Yunanistan'ın Birliğe yeliğinden sonra, Türkiye'nin tam üyeliğini desteklememesi,
- Kıbrıs Barış Harekati'nden dolayı Birliğe ye olan Güney Kıbrıs'ın Annan planına olumsuz yanıt vermesi,
- Türkiye'nin doğalgazda dışa bağımlılığının Rusya'yla olması.

İlk olarak 1959 yılında resmi başvurusunu gerçekleştiren Türkiye, 1963 yılında Ankara Antlaşmasına dahil edilmiştir. Bu anlaşma Türkiye için önemli bir batılılaşma adımı olarak görülmektedir (Rocard, 2008: 22). Anlaşmayla birlikte Türkiye, genişleme sürecinde diğer ülkelere göre AB'nin en uzun mutabık olduğu ülkedir (Begaj, 2016:38). Türkiye'nin Gümrük Birliğinin yönetmelikleri kapsamında intibak sağlaması, Türkiye'yi adaylık konusunda diğer ülkelerden avantajlı konuma getirmiştir (zer, 2009: 97). Türkiye'nin AB yelik süreci 1959 yılında başlamış olup 2005 yılında aday ülke statüsünde müzakerelere başlanana kadar devam etmektedir.

Görüldüğü zere AB süreci Türkiye için uzun yıllardır önemini ve güncelliğini koruyan bir hedeftir. AB müzakereleri sürecinde demokrasinin güçlendirilmesi, ağdaş hukuk düzeninin geliştirilmesi, bireysel hakların yükseltilmesi gibi birçok sosyal ve siyasi müzakere başlığı bulunmaktadır. Bunların yanında tüketiciler haklarından çevreye, istihdamdan sağlığa kadar farklı başlıklarda da tam uyum Őartları bulunmaktadır. Ekonomik başlıklar açısından da değerlendirildiğinde AB adaylık süreci ve bu sürece yönelik yapılacak çalışmalar orta ve uzun dönemde Türkiye için oldukça önem arz etmektedir. Őartlara uyum sağlamak için alınan kararlar kesin kabul görmeli, fiilen, başarıyla, hayata geçmelidir. Bu süreç sadece siyasi kadroların yürüteceği politikalar olmayıp halkın özellikle de gençlerin sahiplenmesi gereken faaliyetlerden oluşmaktadır.

Bu kapsamda çalışmada niversite gençliğinin AB'ye bakış açısı araştırılmış ve elde edilen bulgular üzerinden politika nerileri geliştirilmiştir. Yıllardır hedeflenen AB sürecine yönelik yapılması gerekenler, eksikliklerimiz ve gençlerin bu sürece bakış açısı, desteği ve eleştirisi gibi başlıklar düşünüldüğünde çalışmanın önemi ve özgünlüğü ortaya çıkmaktadır. Ayrıca genç nüfusu ile gelişmekte olan ülkeler arasında ön plana çıkan Türkiye'de gençler arasında işsizlik oranı da yüksektir. Yaşlanan Avrupa nüfusu karşısında genç ve kalifiye personel ihtiyaı düşünüldüğünde, aday ülke olarak Türkiye'nin önemi ve gençlerin bakış açısı büyük önem arz etmektedir. Seçilen rneklem Őehir olarak seçilen ve sanayi kenti olarak bilinen Gaziantep'te niversite gençliğinin, Őehrin sosyo-ekonomik yapısına önemli etkileri olmaktadır. İki devlet (Gaziantep niversitesi ve Gaziantep İşlam Bilim ve Teknoloji niversitesi) iki de vakıf (Hasan Kalyoncu niversitesi ve Sanko niversitesi) olmak üzere 4 niversitesi olan Őehirde 58.797 ğrenci bulunmaktadır. Üniversite

öğrenci gençliğinin gelecek kaygıları, kariyer hedefleri, eğitim durumları gibi birçok faktör ülkenin kalkınma politikalarını da etkileyebilmektedir. Bu nedenle yıllardır büyük bir hedef haline gelmiş AB'ye üyelik sürecine yönelik üniversite gençliğinin bakışı oldukça önem arz etmektedir.

Gaziantep'te öğrenim gören üniversite gençliğinin AB'ye bakışının analiz edildiği çalışmada, öncelikle belirlenen konuya yönelik teorik çerçeve sunulduktan sonra ikinci bölümde ilgili literatür araştırmasına yer verilmektedir. Saha araştırmasından elde edilen veriler üzerinden analizlerin gerçekleştirdiği üçüncü bölümden sonra çalışma sonuç ve öneriler ile tamamlanmaktadır.

2. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Avrupa Birliği ile ilgili literatür incelendiğinde, çalışmaların birçok başlık altında toplandığı görülmektedir. Çalışmalar daha çok birliğin kuruluşu, hedefleri, amaçları, beklentileri... vb başlıklarda gerçekleştirilen teorik araştırmalardan oluşmaktadır. İkinci tür çalışmalarda ise AB ülkelerini örneklem olarak kabul eden ve birliğin sosyo-ekonomik yapısını analiz eden amprik çalışmalar yer almaktadır. Bu çalışmalarda daha çok AB ülkelerinin enflasyon, işsizlik, dış ticaret, milli gelir, çevre, enerji gibi makro ekonomik istikrarı analiz edilmektedir. Üçüncü tür çalışmalarda ise AB'nin adaylık sürecine ilişkin algıların ve bakış açılarının ölçüldüğü, saha araştırmalarının gerçekleştirildiği araştırmalar bulunmaktadır.

Bu kapsamda, Bedirhan (2009) çalışmasında; AB ülkelerine yerleşmiş ve uzun zamandır orada yaşayan Türk vatandaşlarının çocuklarının geçirmiş olduğu sosyo-kültürel sorunları incelemiş ve bu kapsamda politika önerileri geliştirmiştir. Demir (2005)'e göre AB'ye tam üyelik mücadelesinde, Helsinki Zirvesi'nde ülkemizin AB'ye adaylık başvurusunun kabulü önemli bir hareket kazandırmıştır. 2000'li dönemlere gelindiğinde Türkiye'de gerçekleştirilen önemli reformlar ve gelişmeler ardından, Türkiye'nin tam üye olabilmesi için görüşmelerin başlatılması kararının her iki taraf içinde önemli bir aşama olduğu vurgulanmıştır. Canpolat (2002) çalışmasında, AB'nin üyelik sürecinde neleri kapsadığını, temel dinamiklerini ve doğru uygulamalarının önemini ortaya koymuştur. Erdoğan ve Korkmaz (2005) çalışmasında Türkiye'nin AB üyelik sürecinde insanların nasıl etkileneceği ve uyum sürecinde gerekli olan kriterlerin neler olduğuna dair toplumun bilgilendirilmesi gerektiğini savunmaktadır.

AB'ye ilişkin tutum ve yaklaşımları ölçmeye yönelik gerçekleştirilen çalışmalara bakıldığında ise daha çok belli bir örneklem üzerinden gerçekleştirilen saha araştırmalarının bulguları ön plana çıkmaktadır. Bu kapsamda, Göral vd. (2021), Marmara Üniversitesi çalışma yürüten 245 öğretim elemanının, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerine yönelik algılarını değerlendirdiği çalışmada, akademisyenlerin AB uyum sürecine pozitif baktığı sonucuna ulaşılmıştır. İnce ve Koçak (2017) çalışmalarında Konya Selçuk Üniversitesi'nde 420 katılımcı ile üniversite öğrencilerinin AB'ye bakış açısını tespit etmeye çalışmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin %55'ten fazlasının Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecini desteklediği görülmüştür. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerin %50'ye yakını ise Türkiye'nin AB'ye üye olacağına inanmamaktadırlar. Altay vd. (2013), Kırklareli Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksekokulları üzerinden 3400 öğrenci ile yapılan araştırmada, üniversite öğrencilerinin ülkenin AB'ye tam üyelik görüşmelerine ve bu sürece ilişkin bakış açılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Yapılan araştırma ve analiz bulgularına göre ankete katılan öğrencilerin %46,6'sının, AB'ye üyeliğin Türkiye'nin gelişimine katkı sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırmada öğrencilerin eğitim aldıkları bölümün de AB üyelik sürecine bakış açısını etkilediği görülmüştür. Sosyal bilimlerin bir alanında eğitim gören öğrencilerin fen bilimlerinde eğitim alan öğrencilere göre AB'ye bakış açılarının daha pozitif olduğu, üyelik sürecinin ekonomik, kültürel ve ulusal anlamda Türkiye'ye daha fazla katkı sağlayacağını düşünmektedirler. Yazgan ve Aktaş (2012) ise Çankırı'da yaşayan 385 kişi üzerinden adaylık sürecinin ne kadar desteklendiğine yönelik analizler gerçekleştirmiştir. Araştırma sonuçlarına göre ankete katılanların %40'ı adaylık sürecini desteklerken, %38'i desteklememektedir. Ayrıca ankete dahil olanların %61'i ise Türkiye'nin hiçbir zaman üye olarak kabul edilmeyeceği düşünmektedir. Ünal vd. (2012), Kırklareli Üniversitesi Pınarhisar Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin Türkiye'nin birliğe üyeliğine yönelik algılarını ve bu öğrencilerin birlikteki ülkelerin sosyo-ekonomik yapısına, demokrasi ve özgürlükler bağlamındaki yaklaşımlarını araştırmışlardır. Araştırmaya göre ankete katılan öğrencilerin %46,6'sı Türkiye'nin üyeliğini desteklemektedir. Ayrıca araştırmaya katılan öğrenciler, AB üyeliğinin Türkiye'nin olanaklarına ve

özgürlüklerine katkı sağlayacağını düşünmektedir. Kaya vd. (2008) alışmalarında Dicle Üniversitesi'nde eğitim gören 230 öğrenci üzerinden gençlerin AB'ye bakışını ölçmeye çalışmışlardır. Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin %84'ü Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğini desteklemektedir.

Literatürdeki alışmalar genel olarak değerlendirildiğinde, teorik ve saha araştırmasına dayanan çalışmalardan oluştuğu ve saha araştırması sonuçlarında ise genel olarak Türkiye'nin üyelik başvurusuna olumlu yaklaşıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca yapılan çalışmalarda ağırlıklı olarak AB'nin Türkiye ekonomisine, kalkınmışlığına ve sosyal yapısına pozitif etki yaratacağı görüşü hakimdir. Çalışmanın literatürden temel farkı, Gaziantep ilinde yapılmış olması ve ildeki tüm üniversite öğrencilerinin örnekleme dahil edilmesidir. Gaziantep ili Türkiye ihracatında 5. sırada olup, ürünlerinin büyük kısmını Avrupa ülkelerine ihraç etmektedir. Bu nedenle araştırmada Gaziantep ilinin seçilmesi iktisadi açıdan önem taşımaktadır. Ayrıca, ilde 2 vakıf ve 2 devlet olmak üzere 4 üniversite bulunmaktadır. Tüm öğrencilerin görüşlerinin alınması ise çalışmanın literatürdeki araştırmalardan bir diğer farkı olarak düşünölmektedir. Son olarak çalışmanın yöntem kısmında da göröleceğı üzere araştırmaya katılan 815 öğrenciden elde edilen veriler ile katılımcıların yaşına, cinsiyetine, okudukları bölüme, sınıfına ve aile gelir düzeyine göre AB'ye bakış açılarının farklılık gösterip göstermediğı analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir.

3. ARAşTIRMA BULGULARI

Araştırmanın analiz kısmında Gaziantep'te öğrenim gören üniversite öğrencilerinin AB üyeliğı hakkında bakış açısını ölçmek amacıyla gerçekleştirilen anket yöntemiyle saha araştırmasında elde edilen sonuçlar analiz edilmektedir. Çalışmada anket uygulaması için Hasan Kalyoncu Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğı Kurulu'ndan 28/09/2023 tarihli ve 2023-13 nolu toplantısında E-97105791-050.01.01-33195 sıra sayılı kararı ile izin alınmıştır. Bu kapsamda öncelikle araştırmaya dahil olan katılımcıların tanımlayıcı istatistikleri değerlendirilmektedir. Ardından araştırmada kullanılan ölçeğın faktör yapısı, geçerlilik ve güvenilirliğı değerlendirilmekte, devamında ise farklılık testlerine ilişkin bulgulara yer verilmektedir. Gerçekleştirilen analizlerin sonunda yorum ve öneriler ile gerçekleştirilen testler değerlendirilmektedir.

3.1. Araştırmaya Katılanlara Yönelik Demografik Bulgular

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin cinsiyet, yaş, eğitim gördükleri üniversite, eğitim aldıkları alan, sınıfları ve ailelerinin aylık gelirlerine ilişkin bulgular Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Üniversite Öğrencilerine ait Demografik Bulgular

Demografik Özellik	Kategori	Frekans	Yüzde (%)
Yaş	20 ve altı yaş	294	36,1
	21-25 yaş	454	55,7
	26-30 yaş	37	4,5
	30 ve üzeri yaş	30	3,7
	TOPLAM	815	100,00
Üniversite	GAÜN	394	48,3
	HKÜ	351	43,1
	GİBTÜ	14	1,7
	SANKO	56	6,9
	TOPLAM	815	100,00
Cinsiyet	Erkek	339	41,6
	Kadın	476	58,4
	TOPLAM	815	100,00
Sınıf	1.Sınıf	320	39,3
	2.Sınıf	230	28,2
	3.Sınıf	129	15,8
	4.Sınıf	136	16,7
	TOPLAM	815	100,00
Gelir Seviyesi	0 - 5000 TL	162	19,9
	5001 - 10000 TL	253	31,0
	10001 - 20000 TL	216	26,5
	20001 - 30000 TL	98	12,0
	TOPLAM	815	100,00

		TL	
	30000 TL ve üzeri	86	10,6
	TOPLAM	815	100,00
Alan	Mühendislik	162	19,9
	Eğitim	45	5,5
	İİSBF	104	12,8
	Tıp	30	3,7
	Dış Hekimliği	0	0
	Sağlık Bil.	117	14,4
	Hukuk	39	4,8
	Fen-Edebiyat	11	1,3
	Mimarlık	27	3,3
	İlahiyat	2	0,2
	İletişim	10	1,2
	Turizm	7	0,9
	MYO	159	19,5
	Havacılık ve Uzay	8	1,0
	Diğer	94	11,5
		TOPLAM	815

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin yaş değişkeni bulguları incelendiğinde, katılımcıların %36,1'inin 20 yaş altı, %55,7'sinin 21-25 yaş, %4,5'i 26-30 yaşta oldukları görülmektedir. Katılımcıların %3,7'sinin ise 30 ve üzeri yaşta olduklarını söylemek mümkündür. Bu kapsamda düşünüldüğünde araştırmaya katılan gençlerin %91,8'inin 25 yaş ve altı gençlerden oluştuğu görülmektedir. Yine, en fazla katılımcının %58,4'le kadınlardan oluştuğunu belirtmek gerekmektedir. Gaziantep'te üniversite eğitimi alan öğrencilerin çoğunluklu olarak kadınlardan oluştuğu düşünüldüğünde bu dağılımın tutarlı olduğu düşünülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %48,3'ü GAÜN'de; %43,1'i HKÜ'de; %6,9'u SANKO'da ve son olarak %1,7'si GİBTÜ'de eğitim görmektedir. Üniversiteler arası dağılımın ise mevcut üniversitelerin öğrenci sayıları üzerinden dağılımı gerçekleştirilmiştir. Dört üniversite arasında öğrenci sayısının en fazla olduğu üniversite Gaziantep Üniversitesi olup en az öğrenciye sahip olan üniversite ise en genç üniversite olarak tabir edilebilecek olan Gaziantep İslam, Bilim ve Teknoloji Üniversitesidir. Katılımcıların sınıflarına ilişkin bulgular incelendiğinde %39,3'le 1. Sınıfta okuyan öğrencilerin yoğunlukta olduğu görülmektedir. 4.sınıfta okuyan katılımcıların oranı ise %16,7 olarak bulunmuştur. Katılımcıların eğitim gördükleri alanlara ilişkin bulgular ise bize %19,9'la mühendislik alanından en yoğun gurubu temsil ettiklerini göstermektedir. Mühendislik alanını %19,5'le MYO; %14,4'le Sağlık Bilimleri ve 12,8'le İİSBF takip etmektedir. En düşük katılım ise %0,2 ve %0,9 ile İlahiyat ve İletişim olmuştur. Bölümler itibarıyla üniversiteler incelendiğinde en fazla öğrencilerin Mühendislik Fakültesi ve MYO'lar olduğu bilinmektedir. Bu nedenle araştırmaya katılım sağlayan öğrencilerin çoğunluğu bu bölümlerden seçilmiştir. Son olarak katılımcıların ailelerine ait aylık gelirlerine ilişkin bulgular incelenmiş ve katılımcıların çoğunluğunun ailelerinin aylık gelirinin 5001-10000 arasında olduğu tespit edilmiştir (%31,0). Katılımcıların %10,6'sının ailelerinin aylık gelirlerinin 30000 ve üzeri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.2. Ölçek Yapı Geçerliliği, Uyum İyiliği ve Güvenilirliği

Araştırmada ölçek yapı geçerliliği testi kapsamında Keşfedici Faktör Analizi (KFA) yöntemi kullanılmıştır. Daha sonra ölçeğin öngörülen yapıya uygunluğunu belirlemek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizleri (DFA) gerçekleştirilmiştir. Son olarak, ölçeği oluşturan önermelerin kendi aralarında tutarlılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla güvenilirlik analizleri test edilmiştir.

Belirlenen metodoloji kapsamında Varimax Döndürme Yöntemi kullanılmıştır. Bunun gerekçesi ise faktörlerin yorumlanmasında sağladığı kolaylıktır. Bu nedenle ölçeği oluşturan 22 önermeye varimax rotasyonu ile keşfedici faktör analizi uygulanmıştır. Analiz neticesinde 22 ifadenin 2 boyut altında toplandığı belirlenmiştir. Araştırmada Tablo 3 ve Tablo 4'de Keşfedici Faktör Analizi sonuçları raporlanmıştır. KFO yanında faktör analizinin uygulanabilirliği Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Örnekleme Yeterliliğinin Ölçümü Testi ve Bartlett'in (Bartlett's Test of Sphericity) "Küresellik Testi ile incelenmiştir. Dağlı (2015) çalışmasında, örneklemin faktör analizi için yeterli olma şartının KMO değerinin 0,60 üstünde olması gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca, Bartlett'in küresellik testinin sonucunun anlamlı olması ($p < 0,05$) değişkenler arası ilişkilerin oluşturduğu matrisin faktör analizi

yapmak için anlamlı olduğunu göstermektedir (Gürbüz ve şahin, 2016: 311).

Keşfedici faktör analizi sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2: Ölçeğin KMO ve Bartlett Testi Değerleri

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.966
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	13061.978
	df	190
	Sig.	.000

KMO sonucunda örneklem yeterlilik değerinin 0,966 olduğu ve örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte, Bartlett küresellik testinin anlamlı olması [$\chi^2 = 13061,978$, $\rho < 0.001$] maddeler arasındaki korelasyonların faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir.

Keşfedici faktör analizi sonucunda iki faktörlü bir yapı elde edilmiştir. a3 “AB yeliğinin, ülkemizde ekonomik anlamda hiçbir şeyi değiştirmeyeceğini düşünüyorum”, a7 “AB yeliğinin, ülkemizden yurtdişına g arttıracadığını düşünüyorum“ ve a9 “AB lkeleri ile ülkemiz arasında kişi başına düşen milli gelir açısından fark olmadığını düşünüyorum” ifadelerinin düşük faktör yüküne sahip olduğu görülmü ve bu ifadeler ölçekten çıkarılmıştır. Soru ıkarma işlemlerinin ardından yinelenen KFA sonucunda 19 ifadeden oluşan ölçeğin iki faktör (Siyasi ve Kültürel Algılar - Ekonomik Algılar) altında toplandığı, faktörlerin toplam varyansın %63,666’sını açıkladığı ve ifadelerin faktör yüklerinin 0.814 ile 0.604 değerleri arasında olduğu tespit edilmiştir. 19 ifadeden oluşan ölçeğe ve ifadelerin faktör yüklerine ilişkin KFA sonuçları Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3: Ölçeğe Ait Toplam Açıklanan Varyans Tablosu

Bileşen	Başlangıç zdeğerleri			Karesi Alınmış Toplamların ıkarımı			Karesi Alınmış Toplamların Rotasyonu		
	Toplam	Varyans %	Kümülatif %	Toplam	Varyans %	Kümülatif %	Toplam	Varyans %	Kümülatif %
1	11.414	57.072	57.072	11.414	57.072	57.072	6.486	32.428	32.428
2	1.319	6.594	63.666	1.319	6.594	63.666	6.248	31.238	63.666
3	0.887	4.435	68.101						
4	0.808	4.04	72.141						
5	0.721	3.603	75.744						
6	0.592	2.962	78.706						
7	0.516	2.582	81.288						
8	0.485	2.426	83.714						
9	0.405	2.023	85.737						
10	0.388	1.942	87.678						
11	0.36	1.799	89.477						
12	0.311	1.555	91.033						
13	0.304	1.52	92.553						
14	0.281	1.404	93.957						
15	0.268	1.34	95.296						
16	0.226	1.132	96.428						
17	0.222	1.108	97.537						
18	0.203	1.017	98.554						
19	0.182	0.909	99.463						
20	0.107	0.537	100						

KFA sonucunda ifadelerin hangi faktörlere yüklendiği ve faktör yükleri “Döndürülmüş Bileşenler Matrisi” tablosunda görülmektedir.

Tablo 4: Döndürülmüş Bileşenler Matrisi Tablosu

	Bileşen	
	Siyasi ve Kültürel Algılar	Ekonomik Algılar
a18	0.808	
a22	0.772	
a17	0.765	
a21	0.737	
a20	0.705	
a16	0.704	0.501
a13	0.64	
a19	0.633	
a15	0.629	0.572
a14	0.616	0.552
a1		0.814
a2		0.805
a5		0.763
a6		0.742
a12		0.691
a10		0.669
a11	0.531	0.652
a8	0.528	0.613
a4		0.604

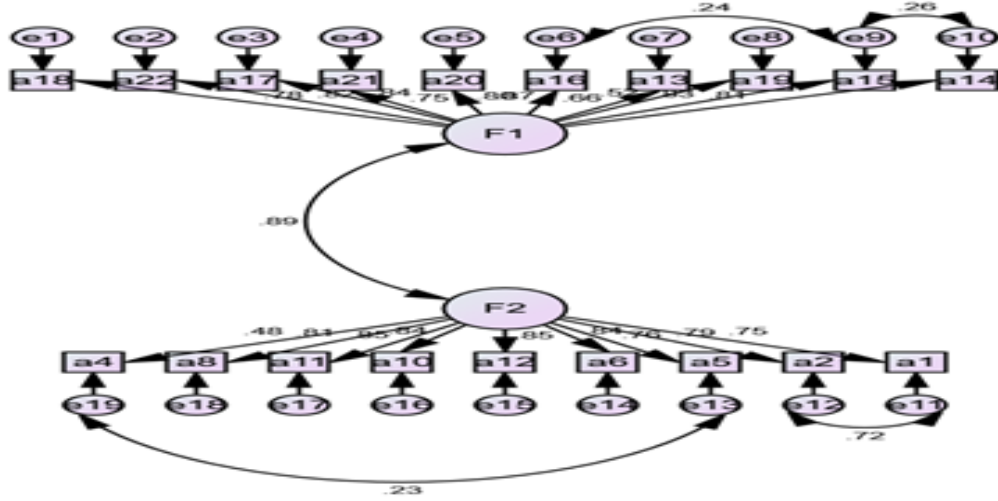
Ölçeğe ilişkin faktör yapısı belirlendikten sonra, ölçeğin yapısal doğruluğunu test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. DFA’ da yapının doğrulanıp doğrulanmadığı bir takım uyum iyiliği değerleri ile daha belirgin bir şekilde ortaya konulmaktadır (Gürbüz ve Şahin, 2016: 310). Çalışmada KFA sonucunda elde edilen 2 faktörlü yapıyı doğrulamak için yapılan DFA sonuçlarında ulaşılan uyum iyiliği değerlerinin düşük olduğu ve yapının iyi uyuma sahip olmadığı belirlenmiştir. Bunun üzerine elde edilen uyum indekslerinde teorik yapıya bağlı kalmak koşulu ile modelin uyum iyiliğini geliştirmek amacıyla modifikasyon işlemleri yapılmıştır. Modifikasyonlar, hata terimleri temelinde oluşturulan ve modelde orijinal olarak öngörülmemen fakat ilgili düzenlemelerin yapılması ile ki-kare miktarında meydana gelecek iyileşmeleri gösteren indekslerdir (Meydan ve Şeşen, 2015: 38). Bu kapsamda, uyum iyiliği değerlerinde en fazla iyileşme sağlayacağı tespit edilen, özgün ölçekte aynı boyutlar altında yer aldıkları ve anlamca birbirlerine yakın oldukları görülen a16 ile a15 (e6-e9) ifadeleri arasında, a15 ile a14 (e9-e10) ifadeleri arasında, a4 ile a5 (e19-e13) ifadeleri arasında ve son olarak a2 ile a1 (e12-e11) ifadeleri arasında modifikasyon işlemi yapılmıştır. Modifikasyon işlemi sonunda elde edilen değerlerin uyum iyiliği değerlerine ulaştığı görülmüştür. Elde edilen uyum iyiliği değerleri ile Yapısal Eşitlik Modeli analizlerinde kullanılan uyum indekslerine ait eşik değerler Tablo 5’te ve modele ilişkin görsel Şekil 1’de gösterilmiştir.

Tablo 5. Ölçeğe Ait Uyum İyiliği Değerleri ve Eşik Değerler

Değişkenler	χ^2	df	F ≤ 5	GFI \geq ;	AGFI \geq 0	CFI ≥ 0.90	NFI ≥ 0.90	TLI ≥ 0.90	≤ 0.08
Ölçek	678.258	147	4.61	.91	.88	.96	.95	.95	.06

Model uyum iyiliği değerleri incelendiğinde CMIN/df (4.61), CFI (0.96) ve RMSEA (0.06) başta olmak üzere tüm uyum iyiliği değerlerinin eşik değerlerin içerisinde olduğu gözlemlenmektedir.

Şekil 1. Ölçeğe Ait DFA Sonuçları

İki faktörden oluşan ölçeğin güvenilirlik analizi Cronbach alfa (α) değeri hesaplanarak bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı (α) 0.961'dir. Ulaşılan bu değer ölçeğin iç tutarlılık güvenilirliğinin oldukça yüksek olduğunu ($0.80 \leq \alpha < 1.00$) göstermektedir (Kalaycı, 2008: 405).

3.3. Araştırmada Kullanılan Ölçekte Yer Alan İfadelere Ait Tanımlayıcı Bulgular

Araştırmada kullanılan tedarikçi ilişkileri ölçeğinde yer alan tüm ifadelerin ayrı ayrı ortalamaları ve yer aldığı bölüm aşağıda sunulmuştur.

Tablo 6: Ölçeğe Ait İfadelerin Ortalama Değerleri

İfadeler	Ort.
FAKTÖR 1	3,29
a18: AB üyeliğinin, ülkemizde iç ve dış barışı sağlayacağını düşünüyorum.	3,17
a22: AB üyeliğinin, ülkemizde kişisel ve kültürel hakları eşitleyeceğini düşünüyorum.	3,24
a17: AB üyeliğinin, ülkemizde fikir, ifade ve inanç özgürlüğünü geliştireceğini düşünüyorum.	3,44
a21: AB üyeliğinin, ülkemizde kişi ve grupların toplumdaki soyutlanmasını önleyeceğini düşünüyorum.	3,18
a20: AB üyeliğinin, ülkemizi doğu ve batı arasında politik ve kültürel bir köprü haline getireceğini düşünüyorum	3,38
a16: AB üyeliğinin, ülkemizde insan haklarına olumlu katkı sağlayacağını düşünüyorum.	3,55
a13: AB üyeliğinin, Türk kültürüne olumlu katkı sağlayacağını düşünüyorum.	3,01
a19: AB üyeliğinin, ülkemizde askerin siyasetteki etkinliğini azaltacağını düşünüyorum.	2,87
a15: AB üyeliğinin, ülkemizde modernleşme sürecini hızlandıracağını düşünüyorum.	3,57
a14: AB üyeliğinin, ülkemizde uygulanan eğitim sistemini olumlu etkileyeceğini düşünüyorum.	3,46
FAKTÖR 2	3,45
a1: AB üyeliğinin, ülkemizde yeni iş sahalarını açacağını düşünüyorum.	3,44
a2: AB üyeliğinin, ülkemizde yeni iş imkânları oluşturacağını düşünüyorum.	3,48
a5: AB üyeliğinin, ülkemizde üretilen yerli ürünler için yeni pazarlar açacağını düşünüyorum.	3,50
a6: AB üyeliğinin, ülkemiz vatandaşlarının daha iyi imkân ve olanaklara kavuşturacağını düşünüyorum	3,50
a12: AB üyeliğinin, ülkemizde üretim sektörünün canlanmasına katkı sağlayacağını düşünüyorum.	3,56
a10: AB üyeliğinin, ülkemizin ekonomik gelişimini olumlu etkileyeceğini düşünüyorum.	3,46
a11: . AB üyeliğinin, ülkemizin uluslararası alanda gücünü ve saygınlığını arttıracığını düşünüyorum.	3,58
a8: AB üyeliğinin, ülkemizde kişi başına düşen geliri arttıracığını düşünüyorum.	3,30

a4: AB ülkelerinin ürünleri ile ülkemizde üretilen yerli ürünlerin rekabet edebileceğini düşünüyorum. 3,27

Araştırmaya katılan öğrencilerin AB üyeliği hakkındaki görüşlerini ölçmek amacıyla 19 ifadeden oluşan ölçek kendilerine sunulmuştur. Tablo 6’da öğrencilerin Siyasi ve Kültürel Algılara göre katılım oranlarının orta düzeyde olduğu (3,29) görülmektedir. Yine Ekonomik Algılara göre katılım oranlarının 3,45 ile orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle Siyasi ve Kültürel Algılar içerisinde “AB üyeliğinin, ülkemizde modernleşme sürecini hızlandıracağını düşünüyorum” ifadesi öğrencilerin en fazla katılım sağladıkları önerme (3,57) olarak karşımıza çıkmaktayken; “AB üyeliğinin, ülkemizde askerin siyasetteki etkinliğini azaltacağını düşünüyorum.” önermesine (2,87) katılmadıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Ekonomik Algılar içerisinde yer alan “AB üyeliğinin, ülkemizin uluslararası alanda gücünü ve saygınlığını arttıracığını düşünüyorum” ifadesi katılımcıların (3,58) en çok savunduğu görüştür. Buna karşın “AB ülkelerinin ürünleri ile ülkemizde üretilen yerli ürünlerin rekabet edebileceğini düşünüyorum” ifadesi (3,27) üzerinde en az mutabık kaldıkları ifade olarak görülmektedir.

3.4. Hipotez Testlerine Ait Bulgular

Çalışmada üniversite öğrencilerinin AB üyeliğine bakış açılarının demografik değişkenlere (Cinsiyet, Yaş, Eğitim Gördükleri Üniversite, Eğitim Gördükleri Alan, Sınıf ve Aile Aylık Geliri) göre farklılık gösterip göstermediklerini belirlemek amacıyla parametrik testlerden T-testi ve tek yönlü ANOVA testleri yapılarak bulgulara ulaşılmıştır.

3.4.1. Katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin T-testi bulguları

Tablo 7: Katılımcıların Cinsiyetlerine İlişkin T-Testi Bulguları

Boyutlar	Cinsiyet	Ort.	Std. Hata	t	P	
Siyasi ve Kültürel Algılar	Erkek	339	3,36	1,0975	1,859	0,064
	Kadın	476	3,23	,89287		
Ekonomik Algılar	Erkek	339	3,61	1,1065	3,710	0,000
	Kadın	476	3,34	,88903		

Tablo 7’de, katılımcıların cinsiyet değişkenlerine ilişkin T-testi bulguları yer almaktadır. Buna göre, gençlerin Siyasi ve Kültürel algıları cinsiyet açısından $p < 0,05$ anlam düzeyinde istatistiksel olarak herhangi bir farklılık göstermemiştir. ($t = 1,859$; $p = 0.064 > 0.05$). Bununla birlikte, gençlerin Ekonomik algılarının cinsiyet değişkenine göre $p < 0,05$ anlam düzeyinde istatistiksel bir farklılığın olup olmadığı incelendiğinde ise anlamlı bir farklılık görülmektedir ($t = 3,710$; $p = 0.000 < 0.05$). Buna göre, erkek katılımcıların Ekonomik algılara ilişkin görüşlerinin ortalaması (Ort.=3,61; S.S.=1,10) kadın katılımcıların görüşlerinin ortalamasından (Ort.=3,34; S.S.=0,89) daha yüksek çıkmıştır. Bu sonuç erkek öğrencilerin Ekonomik algılarının kadın öğrencilerden daha fazla olduğunu göstermektedir.

3.4.2. Katılımcıların yaş değişkenine yönelik one-way anova analizi

Katılımcıların AB üyeliğine yönelik algı düzeylerinin yaşlarına göre farklılık gösterip göstermediklerini belirlemek amacıyla One-Way Anova testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar; Ekonomik Algıların ($p = 0.012 < 0.05$) katılımcıların yaşlarına göre anlamlı farklılıklar taşıdığını göstermektedir.

Tablo 8. Katılımcıların Yaş Değişkenine İlişkin One-Way ANOVA Analiz Sonuçları

		N	Ortalama	Std.Sap.	p
Siyasi ve Kültürel Algılar	20 ve Altı yaş	294	3,31	,97263	3,18
	21-25 yaş	454	3,24	,98861	
	26-30 yaş	37	3,42	1,02825	
	30 ve üzeri yaş	30	3,51	,98216	
	Toplam	815	3,28	,98476	
Ekonomik Algılar	20 ve Altı yaş	294	3,40	,96887	,012
	21-25 yaş	454	3,43	1,00963	
	26-30 yaş	37	3,88	,98931	
	30 ve üzeri yaş	30	3,76	,84587	
	Toplam	815	3,45	,99362	

Söz konusu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacı ile Post- Hoc karşılaştırma analizlerine geçilmiştir. Bu amaçla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonuçları incelendiğinde 26-30 yaş (Ort.=3,88; S.S.=,989) aralığındaki katılımcıların 20 ve altındaki (Ort.=3,40; S.S.=,968) yaş ile 21-25 yaş (Ort.=3,43; S.S.=1,00) aralığındaki katılımcılardan daha yüksek düzeyde algıya sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

3.4.3. Katılımcıların üniversite değişkenine yönelik one-way anova analizi

Katılımcıların AB üyeliğine yönelik algı düzeylerinin eğitim gördükleri üniversite değişkenine göre farklılık gösterip göstermediklerini belirlemek amacıyla One-Way Anova testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar; Siyasi ve Kültürel algıların ($F = 2,124$; $p = 0.096 > 0.05$) ve Ekonomik algıların ($F = 1,170$; $p = 0.320 > 0.05$) katılımcıların eğitim gördükleri üniversite değişkeni açısından anlamlı farklılıklar taşımadığını göstermektedir.

Tablo 9. Katılımcıların Üniversite Değişkenine İlişkin One-Way ANOVA Analiz Sonuçları

		N	Ortalama	Std.Sap.	p
Siyasi ve Kültürel Algılar	GAÜN	394	3,21	1,03050	0,096
	HKÜ	351	3,38	,93981	
	GİBTÜ	14	3,30	1,00843	
	SANKO	56	3,15	,88969	
	Toplam	815	3,28	,98476	
Ekonomik Algılar	GAÜN	394	3,39	1,04620	0,320
	HKÜ	351	3,52	,95273	
	GİBTÜ	14	3,53	,92743	
	SANKO	56	3,38	,86508	
	Toplam	815	3,45	,99362	

3.4.4. Katılımcıların alan değişkenine yönelik one-way anova analizi

Katılımcıların AB üyeliğine yönelik algı düzeylerinin eğitim aldıkları alan değişkenine göre farklılık gösterip göstermediklerini belirlemek amacıyla One-Way Anova testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar; Siyasi ve Kültürel Algılar ($F = 2,160$; $p = 0.010 < 0.01$) ve Ekonomik Algıların ($F = 3,868$; $p = 0.000 < 0.01$) katılımcıların eğitim aldıkları alan değişkeni açısından anlamlı farklılıklar taşıdığını göstermektedir.

Tablo 10. Katılımcıların Alan Değişkenine İlişkin One-Way ANOVA Analiz Sonuçları

		N	Ortalama	Std.Sap.	p
Siyasi ve Kültürel Algılar	Mühendislik	162	3,44	,99715	0,010
	Eğitim	45	3,34	1,00558	
	İİSBF	104	3,45	,90704	
	Tıp	30	3,04	,82239	
	Sağlık Bilimleri	117	3,37	,90989	
	Hukuk	39	3,58	,76967	
	Fen-Edebiyat	11	3,21	,77951	
	Mimarlık	27	3,12	,87457	
	İlahiyat	2	2,45	,77782	
	İletişim	10	2,96	1,10574	
	Turizm	7	3,31	1,22397	
	MYO	159	3,08	1,07935	
	Havacılık ve Uzay	8	3,15	1,01980	
	Diğer	94	3,09	1,02264	
	Toplam	815	3,28	,98476	
Ekonomik Algılar	Mühendislik	162	3,76	,90895	0,00
	Eğitim	45	3,45	,96900	
	İİSBF	104	3,73	,87234	
	Tıp	30	3,29	,75160	
	Sağlık Bilimleri	117	3,38	,93322	
	Hukuk	39	3,65	,92239	
	Fen-Edebiyat	11	3,59	1,01625	
	Mimarlık	27	3,34	,89333	
	İlahiyat	2	2,55	1,25708	
	İletişim	10	3,27	,97605	

Turizm	7	3,46	1,21957
MYO	159	3,17	1,12387
Havacılık ve Uzay	8	3,37	,90645
Diğer	94	3,20	1,02786
Toplam	815	3,45	,99362

Söz konusu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacı ile Post- Hoc karşılaştırma analizlerine başvurulmuştur. Bu amaçla LSD çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; Siyasi ve Kültürel algılara ilişkin sonuçlar incelendiğinde; Mühendislik (Ort.=3,44; S.S.=,997), İİSBF (Ort.=3,44; S.S.=,907) ve Hukuk (Ort.=3,58; S.S.=,769) öğrencilerinin; Tıp (Ort.=3,04; S.S.=,822), MYO (Ort.=3,08; S.S.=1,079) ve diğer (Ort.=3,09; S.S.=1,022) alanlarda öğrenim gören öğrencilere göre algı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Yine, Sağlık Bilimleri (Ort.=3,37; S.S.=,909) alanında eğitim gören öğrencilerin algı düzeylerinin MYO (Ort.=3,08; S.S.=1,079) ve diğer (Ort.=3,09; S.S.=1,022) alanlardaki katılımcılardan yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

AB'ye ilişkin ekonomik algıların, gruplar arası farklılıklara ilişkin LSD çoklu karşılaştırma testi sonuçları incelendiğinde Mühendislik (Ort.=3,76; S.S.=,908) ve İİSBF (Ort.=3,73; S.S.=,872) öğrencilerinin Tıp (Ort.=3,29; S.S.=,751), Sağlık Bilimleri (Ort.=3,38; S.S.=,933), Mimarlık (Ort.=3,34; S.S.=,893), MYO (Ort.=3,17; S.S.=1,123) ve diğer (Ort.=3,20; S.S.=1,027) alanlardaki öğrencilerden daha yüksek düzeyde algıya sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca Hukuk (Ort.=3,08; S.S.=1,079) öğrencilerinin algılarının, MYO (Ort.=3,17; S.S.=1,123) ve diğer (Ort.=3,20; S.S.=1,027) alanlardaki katılımcılardan daha yüksek olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

3.4.5. Katılımcıların sınıf değişkenine yönelik one-way anova analizi

Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin AB üyeliğine yönelik algı düzeylerinin sınıf değişkenine göre farklılık gösterip göstermediklerini belirlemek amacıyla One-Way Anova testi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar; Siyasi ve Kültürel Algılar ($F = 2,586; p = 0.052 > 0.05$) açısından anlamlı farklılıklar bulunamamış; buna karşın Ekonomik Algılar ($F = 7,384; p = 0.000 < 0.01$) açısından katılımcıların sınıf değişkenine göre aralarında anlamlı farklılıklar taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 11. Katılımcıların Sınıf Değişkenine İlişkin One-Way ANOVA Analiz Sonuçları

		N	Ortalama	Std.Sap.	p
Siyasi ve Kültürel Algılar	1	320	3,22	1,01318	0,052
	2	230	3,21	,98452	
	3	129	3,45	,96567	
	4	136	3,40	,92544	
	Toplam	815	3,28	,98769	
Ekonomik Algılar	1	320	3,34	1,02094	0,000
	2	230	3,35	1,03078	
	3	129	3,63	,91919	
	4	136	3,75	,86117	
	Toplam	815	3,45	,99765	

Söz konusu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Post- Hoc karşılaştırma analizlerine başvurulmuş ve Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonuçları incelenmiştir. Buna göre; AB'ye ilişkin ekonomik algıların 3. sınıf (Ort.=3,63; S.S.=,919) ve 4.sınıf (Ort.=3,75; S.S.=,861) öğrencilerinde; 1.sınıf (Ort.=3,34; S.S.=1,020) ve 2.sınıf (Ort.=3,35; S.S.=1,030) öğrencilerine göre yüksek olduğu görülmüştür.

3.4.6. katılımcıların aylık ort. gelir değişkenine yönelik one-way anova analizi

Üniversite öğrencilerinin ailelerinin aylık ortalama gelir düzeyleri açısından istatistiki açıdan anlamlı farklılıkların olup olmadığını belirlemek amacıyla One-Way Anova testi yapılmıştır. Bulgular; Siyasi ve Kültürel Algılar ($F = 1,350; p = 0.250 > 0.05$) açısından anlamlı farklılıkların olmadığını göstermiştir. Buna karşın Ekonomik Algılar ($F = 5,504; p = 0.000 < 0.0$) açısından katılımcıların

aylık ortalama gelirleri değişkenine göre aralarında anlamlı farklılıklar taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 12. Katılımcıların Aylık Gelir Değişkenine İlişkin One-Way ANOVA Analiz Sonuçları

	N	Ortalama	Std.Sap.	p
Siyasi ve Kültürel Algılar	0-5000 arası	162	3,19	,90927
	5001-10000 arası	253	3,28	1,00762
	10001-20000 arası	216	3,26	1,05611
	20001-30000 arası	98	3,47	,86313
	30000 zeri	86	3,31	,98886
	Toplam	815	3,28	,98476
Ekonomik Algılar	0-5000 arası	162	3,27	,97408
	5001-10000 arası	253	3,35	1,02887
	10001-20000 arası	216	3,50	,98755
	20001-30000 arası	98	3,80	,84281
	30000 zeri	86	3,56	,99577
	Toplam	815	3,45	,99362

Araştırmada Post-Hoc analizi ile farklılıkların hangi gruptan kaynaklağığı belirlenmeye çalışılmış ve Tukey HSD oklu karşılaştırma testi sonuçları incelenmiştir. Buna göre; AB'ye ilişkin ekonomik algıların, aylık ortalama geliri 20.001-30.000 (Ort.=3,80; S.S.=,842) arasında olan katılımcılarda; aylık ortalama geliri 0-5000 (Ort.=3,27; S.S.=,974) arası ve 5.001-10.000 (Ort.=3,35; S.S.=1,028) arası olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu grlmştir.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

II. Dünya Savaşından sonra AB lkelerinde yaşanılan ekonomik ve siyasi kriz sonrası ortaya atılan birlik düşünceleri öncelikle AKÇT ile başlamıştır. Kurucularının Belçika, Fransa, Lüksemburg, Almanya, Hollanda ve İtalya'nın olduğu ülkeler öncelikle savaşın hammaddeleri olarak bilinen kömür ve elik üzerinden birlik oluştırmaya çalışmışlardır. Zamanla AKÇT, dünya konjonktürü ve küresel gelişmelerle birlikte kuruluş felsefesi ve hedeflerini değiştirmiş sektörler arası iş birliği yoluyla bütünleşme stratejileri geliştirmiştir. Birliğin genişleme süreçleri sonrası ismi ve hedefleri de değişmiş olup Avrupa Birliği (AB) olarak siyasi ve ekonomik birlik mücadeleleri devam etmektedir. Ekonomik birlik konusunda EURO'ya geçiş sürecinde başarılı bir sınav verilmesine rağmen siyasi birlik konusunda benzer başarının sağlandığı söylenememektedir. Özellikle Ortadoğu politikaları, göçmen sorunu, politik ve kültürel farklılıklar gibi gerekçeler düşünüldüğünde günümüz küresel dünyasında siyasi birliğin de zor başarılacağı dşnlmektedir. Ekonomik birlik ve özellikle parasal birlik hedeflerinde ise tüm ülkelerin ortak katılımının olmaması ve İngiltere'nin Brexit süreci bu hedefin de başarılmasını zora sokmaktadır. Fakat dünyadaki ekonomik ve siyasi birlikler kapsamında değerlendirildiğinde, Avrupa Birliği'nin en uzun ve en başarılı birliktelikler yarattığı söylenebilir.

AB, kurulduğu yıldan itibaren sürekli yapısal değişimler ile etkinliğini giderek güçlendirmektedir. Belirlenen amaçlar etrafından oluşturulmaya çalışılan birlik, günümüzde 28 yesi ile 500 milyon insanı kapsayan bir güç haline gelmiştir. Türkiye ise yıllardır birliğe ye olmak için birçok kez başvuruda bulunmuş olup adaylık süreci hala devam etmektedir. Özellikle son on yıl düşünüldüğünde gerek ekonomik krizler gerekse politik sorunlardan dolayı Türkiye'nin adaylık süreci beklenen hızda ve başarıda ilerleyememektedir. Bu performansta tabiki mevcut iktidarların siyasi tercihleri de ön plana çıkmaktadır. Fakat son ilerleme raporları analiz edildiğinde, henüz beklenen uyum sürecinin yaşanamadığı, birkaç fasıl dışında yeni başlıkların aılamayacağı görülmektedir. Adaylık ve Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde siyasi irade kadar halkın ve özellikle gençlerin tavırları, algıları ve mücadeleleri oldukça önemlidir. Siyasi ve ekonomik açıdan tüm birimlerin ortak çalışması ve inancıyla başarılabilir olan bu süreçte önemli değişimler ve devrimler gerekmektedir.

Bu kapsamda araştırmanın temel amacı niversite ğrencilerinin AB yeliğine bakış açısını ölçmek ve elde edilen bulgular üzerinden politika önermeleri geliştirmektir. Çünkü niversite gençliğinin toplumun en ilerici, en okuyan ve en aydın fikirli kesimi olduğu dşnlmektedir. Ülkenin geleceği de niversite gençliğine bağlıdır. Üniversite gençliği ayrıca Őehir ve ülke ekonomisine de büyük katkılar sağlamaktadır. Küresel rekabette ise Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin en önemli

rekabet silahı ise gençlerdir. Üniversite gençliği ise dinamik yapısı, yenilikçi ve üretken kimliğiyle, adaylık sürecinde önemli bir role sahiptir. Belirtilen gerekçelerden dolayı üniversite gençliği üzerinden gerçekleştirilecek araştırmanın bulguları büyük önem arz etmektedir. Bu hedef doğrultusunda üniversite gençliğinin AB süreci değerlendirilecek ve gelecek senaryoları oluşturulabilecektir. Bu amaçla gerçekleştirilen araştırmanın temel amacı, Gaziantep'te akademik yaşamlarını sürdüren üniversite öğrencilerinin AB'yi siyasi, kültürel ve ekonomik açıdan nasıl değerlendirdiklerini belirlemektir. Bu doğrultuda tabakalama örneklem yöntemiyle belirlenen 815 öğrenciye anket uygulanmıştır. Elde edilen bulgular üniversite gençlerinin AB'ye ilişkin genel algılarının orta düzeyde olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte cinsiyet, yaş, üniversite, bölüm ve aylık ortalama gelir düzeyi değişkenlerine göre gençler arasında bir takım istatistiksel farklılıklar tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular, erkek öğrencilerin AB'ye ilişkin Ekonomik algılarının kadın öğrencilerden daha fazla olduğunu göstermektedir. Yine, ileri yaştaki öğrencilerin daha düşük yaş aralığındaki katılımcılara göre AB'ye ilişkin ekonomik algılarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular katılımcıların öğrenim gördükleri üniversiteler açısından AB'ye yönelik algıları arasında istatistiksel açıdan herhangi bir farklılığın olmadığını göstermiştir. Buna karşın, katılımcıların öğrenim gördükleri bölümler açısından çeşitli farklılıklar tespit edilmiştir. Mühendislik, İİSBF ve Hukuk öğrencilerinin AB'ye yönelik algılarının Mimarlık, MYO, Tıp ve Sağlık Bilimleri'nde öğrenimlerine devam eden katılımcılardan daha yüksek olduğu sonuçları dikkat çekmektedir. Son olarak ortalama aylık geliri yüksek katılımcıların; düşük olanlara kıyasla AB'ye yönelik daha yüksek algı düzeyine sahip olduğu değerlendirilmiştir.

Gaziantep'te öğrenim gören 815 öğrenci üzerinden gerçekleştirilen saha araştırması sonuçları üzerinden politika yapıcılarına ve yeni araştırmacılara birçok önermeler yapılabilmektedir.

Politika yapıcılarına öneriler şu şekildedir;

- ✓ Üniversite gençliği Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecinde ülkedeki modernleşme sürecinin hızlanacağını düşünmektedir. Ayrıca üyelik sürecinin ülkenin uluslararası alanda gücünü ve saygınlığını da arttıracığına inanılmaktadır. Ve bu önermeler en fazla ortalamaya sahip ifadedir. Bu nedenle AB'ye tam üyelik sürecinin hızlandırılması ve gerekli hazırlıkların, eksikliklerin tamamlanması için önemli bir siyasi iradenin ortaya konulması gerekmektedir.
- ✓ Üniversite öğrencilerinin vakıf veya devlet üniversitelerinde okumalarının AB'ye algısı açısından önemli bir farklılık arz etmediği görülmüştür. Bu nedenle AB'ye uyum sürecinde ve halkın, özellikle de gençliğin bu sürece adaptasyonu konusunda politika yapıcılarının bu sonucu dikkate alması gerekmektedir.
- ✓ Gelir seviyesi yükseldikçe üniversite gençliğinin algı düzeylerinin arttığı, önermelerdeki ortalama değerlerin yükseldiği görülmektedir. Bu sonuç üzerinden politika yapıcılarının gelir seviyesi düşük olan vatandaşların ve öğrencilerin kaygılarını azaltacak, AB'ye bakış açılarını iyileştirecek çalışmaların planlanması önemlidir.

Yeni araştırmacılara öneriler şu şekildedir;

- ✓ AB'ye bakış açısının ölçülmesi ve algı düzeyleri üzerinden politikalar geliştirilmesi için farklı örneklem grupları üzerinden araştırmalar yapılmalıdır. Böylece toplumun tüm kesimlerinin AB'ye bakış açısı ve algı düzeyleri anlaşılmış, bunun üzerinden çalışmalar yapılmış olacaktır.
- ✓ Çalışmanın sadece bir il ile sınırlanmaması, mümkünse bölgesel yada ülke genelinde gerçekleştirilmesi durumunda daha gerçekçi ve doğru sonuçlar elde edileceği düşünülmektedir.
- ✓ Saha araştırmasından elde edilen sonuçların farklı yöntemlerle analiz edilmesi çalışmanın özgünlüğünü arttıracaktır.

Etik Beyan: Bu çalışmada kullanılan anket yöntemi için Hasan Kalyoncu Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 28/09/2023 tarihli ve 2023-13 nolu toplantısında E-97105791-050.01.01-33195 sıra sayılı kararı ile izin alınmıştır. Aksi bir durumun tespiti halinde AKAD Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazar (lar) ina aittir.

Yazar Katkı Beyanı: 1. Yazarın katkı oranı %45 2. Yazarın katkı oranı ise %35, 3. Yazarın katkı oranı ise %20'dir.

ıkar Beyanı: Yazarlar arasında ıkar atışması yoktur.

Ethics Statement: Permission for this study was obtained from the Scientific Research and Publication Ethics Committee of Hasan Kalyoncu University with the decision number 2023-13 at the meeting dated 28/09/2023 and numbered E-97105791-050.01.01-33195 of the relevant board. In case of detection of a contrary situation, AKAD Journal has no responsibility and all responsibility belongs to the author (s) of the study.

Author Contributions Statement: 1st author's contribution rate is 45%, 2nd author's contribution rate is 35% and 3th author's contribution rate is 20%.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest among the authors.

KAYNAKA

- Altay, A., Ünal, A., Özkan, S., Ayan, S.M.İ., Gürdal, S.A. ve Dursun, B. (2013). Üniversite öğrencilerinin avrupa birliği bakış açılarına yönelik bir araştırma. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 7-21. https://www.ktu.edu.tr/dosyalar/sbedergisi_a1316.pdf
- Avrupa Birliği Bakanlığı. (2022). Avrupa birliği'nin tarihçesi. https://www.ab.gov.tr/avrupa-birliginin-tarihcesi_105.html.
- Avrupa Birliği Başkanlığı. (2023). Avrupa birliği'nin kurumları. https://www.ab.gov.tr/avrupa-birliginin-kurumlari_45641.html.
- Aydın, N. (2009). *Avrupa Birliği Nedir Ne Değildir?* Kum Saati Yayın Dağıtım.
- Bedirhan, Y. (2009). Avrupa birliği ülkelerinde yaşayan Türk çocuklarının kültürel uyum sorunları ve çözüm önerileri. *Akademik Bakış*, 16, 1-7. <https://www.ajindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423868279.pdf>
- Begaj, J.(2016). AB'ye katılımı hazırlayan ortaklık anlaşmalarının tarihi ve siyasi süreç kapsamında şekillenmesi ve AB üyeliği üzerindeki etkisi. *Ankara Avrupa alışmaları Dergisi*, 15 (1), 29-72. https://doi.org/10.1501/Avraras_0000000227
- Bozkurt, V. (2001). *Avrupa Birliği ve Türkiye Siyasal Kurumlar ıkar Grupları Kamuoyu ve Ortaklık Belgeleri*. Vipaş Yayınları.
- Canbolat, İ. (2002). *Avrupa Birliği: Uluslarüstü Bir Sistemin Tarihsel, Teorik, Kurumsal, Jeopolitik Analizi*. Alfa Yayınları.
- akmak, H. (2014). *Türkiye ve Avrupa Birliği İlişkileri*. Barış Kitap.
- een, A. (2008). *Türkiye'nin Avrupa Macerası*. Fark Yayınları.
- Dağlı, A. (2015). Örgütsel muhalefet ölçeğinin Türkçe 'ye uyarlanması: geçerlilik ve güvenirlilik alışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (53), 198-218. <https://doi.org/10.17755/esosder.45359>
- Dedman, J.M. (1996). *The Origins and Development of the European Union, 1945-95: A History of European integration*. Routledge Publishment.
- Demir, Ö. (2005). *Attitudes of Individuals Towards European Union Membership in Turkey*. State Institute of Statistics Prime Ministry Republic of Turkey.
- Dilekli, S. ve Yeşilkaya, K. (2002). *Maastricht Kriterleri*. T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı. Avrupa Birliği ile İlişkiler Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Doğan, E. E. (2005) *Avrupa 'yla Dansımız*. Emre Yayınları.
- Erdoğan, İ. ve Korkmaz, A. (2005). *Öteki Kuram: Kitle İletişim Kuram ve Araştırmalarının Tarihsel ve Eleştirel Bir Değerlendirmesi*. Erk Yayınları.
- Gerven, V.W. (2005) *The European Union A Polity of States and Peoples*. Stanford University Press.

- Göral, E., Dartan, M. ve Yurtkoru, E.S. (2021). Marmara Üniversitesi öğretim elemanlarının Türkiye-AB ilişkilerine yönelik algıları üzerine bir araştırma. *Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 29(1), 87-115. <https://doi.org/10.29228/mjes.415>
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2016) *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. (3.Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Horvath, Z.(2007). *Handbook On The European Union, Hungary*. Hungarian National Assembly.
- İnce, M. ve Koçak,M.C. (2017). Gençlerin Avrupa Birliği'ne bakışı üzerine bir araştırma; Selçuk üniversitesi örneği. *Turkish Studies*, 12: 309-334.
<http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12369>
- Kalaycı, Ş. (2008). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. (3. Baskı). Asil Yayınevi.
- Kaya, İ., Kılıç, T. ve Yıldırım, A. (2008). Dicle üniversitesi öğrencilerinin Türkiye'nin Avrupa birliği üyeliğine ilişkin görüş ve beklentileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (23), 254-273.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/70003>
- Köktaş, A. (1999). *Avrupa Birliğinde İşçilerin Serbest Dolaşım Hakkı ve Türk Vatandaşların Durumu*. Nobel Yayınları.
- Leonard, D.(2005). *Guide to the European Union the Definitive Guide To All Aspects of the EU*. Profile Books Ltd.
- Marsh, S. ve Mackenstein, H.(2005). *The International Relations of the European Union*. Harlow: Pearson Longman.
- Meydan, C. H. ve Şeşen, H. (2015). *Yapısal Eşitlik Modellemesi: AMOS Uygulamaları*. (2.Baskı). Detay Yayıncılık
- Özcan, F.(2012). Kopenhag kriterleri. <http://www.cagipolisi.com.tr/8/44-45.htm>
- Özer, M. A. (2009). Avrupa birliğine tam üyeliğin eşliğinde Türkiye. *Yönetim ve Ekonomi*, 1 (16), 89-105. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/146008>
- Özey, R. (2007). *Küresel Güçler ve Politikalar*. Aktif Yayınevi.
- Rocard, M. (2008). *Avrupa Birliği Yolunda Türkiye'ye Evet*. Yapı Kredi Yayınları.
- Sezgin, S. İ. (2001). *Avrupa Birliğinin Eğitim Öğrenme ve Gençlik Politikaları*. Türkiye-AB İlişkileri Sempozyumu, Ankara.
- Şen, F., Akkaya, Ç. ve Güntürk, R. (1999). *2000 Yılı'nın Eşliğinde Avrupa ve Türkiye*. Çağ Pazarlama.
- Telli, R. (2015). *Türkiye Ekonomisi ve Avrupa Birliği*. Ekin Yayınları.
- Uluç, G.(2009). *Medya ve Oryantalizm Yabancı, Farklı ve Garip Öteki*. Anahtar Kitaplar Yayınevi.
- Ünal, A., Dursun, B., Özkan, S., İzmirli, S.M., Altay, A. ve Gürdal, S.A. (2012). Üniversite eğitimi alan öğrencilerin Avrupa birliği üyeliğine bakış açılarının belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 12(1), 21-31.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/62614>
- Yamakoğlu, C. (1993). *Türkler Yine Avrupa'da*. Akçağ Yayınları.
- Yazgan, H ve Aktaş, A.(2012). Türkiye- Avrupa birliği ilişkilerinde kamuoyu faktörü: Çankırı ili örneği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 1-23.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/382082>